

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๕
วันอังคารที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์กระแชะ ชนะวงศ์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายมานิจ สุขสมจิตร	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์สุจิต บุญบงการ	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. รองศาสตราจารย์นริวรรธ จินตกานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สี่
๖. นายปรีชา วัชรภักย์	รองประธานกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์	รองประธานกรรมการ คนที่หก
๘. ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช	ประธานที่ปรึกษากรรมการ
๙. นายจรูญ อินทจาร	รองประธานที่ปรึกษากรรมการ
๑๐. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	ที่ปรึกษากรรมการและโฆษกกรรมการ
๑๑. นายคำณูณ สิริธิตมาน	โฆษกกรรมการ
๑๒. พลโท นาวัน ดำริกาญจน์	โฆษกกรรมการ
๑๓. นายปกรณ์ ปรียากกร	โฆษกกรรมการ
๑๔. นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	โฆษกกรรมการ
๑๕. นายกฤต ไกรจิตติ	กรรมการ
๑๖. ศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา	กรรมการ
๑๗. นายจุมพล สุขมัน	กรรมการ
๑๘. นายเจษฎ์ โทณะวณิก	กรรมการ
๑๙. นายเชิดชัย วงศ์เสรี	กรรมการ
๒๐. นางถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
๒๑. นางทิวา ณ นคร	กรรมการ
๒๒. พลโท นคร สุขประเสริฐ	กรรมการ
๒๓. ศาสตราจารย์นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	กรรมการ
๒๔. ศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ	กรรมการ

๒๕. นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์	กรรมการ
๒๖. นายประชา เตรีตน์	กรรมการ
๒๗. นายไพบุลย์ นิติตะวัน	กรรมการ
๒๘. นายมีชัย วีระไวทยะ	กรรมการ
๒๙. พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ	กรรมการ
๓๐. นายวิชัย ทิตตภักดิ์	กรรมการ
๓๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	กรรมการ
๓๒. นางสาวสมสุข บุญยะปัญญา	กรรมการ
๓๓. ศาสตราจารย์พิเศษเอนก เหล่าธรรมทัศน์	กรรมการ
๓๔. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	เลขานุการกรรมการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	(ลาการประชุม)
๒. นายดิศทัต โหตระกิตย์	(ลาการประชุม)

ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ คือ

๑. นายวรรณชัย บุญบำรุง	กรรมการร่างกฎหมายประจำ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง
สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

นายปัญญา อุดชาชน	ที่ปรึกษาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญและการจัดทำจดหมายเหตุการยกร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายไพบุลย์ มงคลศุภวาร
๒. นายธนภณ วัฒนกุล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นางสาวอนิชา เกษมสันต์ ณ ออยุธยา	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

๑. นางสาวบุษบงกช เชื้อเมืองพาน	นักจดหมายเหตุ
๒. นางสาวพนิดา วงศ์บุญ	นักจดหมายเหตุ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักกฎหมาย

๑. นายสันหทัย สิ้นธวัช	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑
๒. นางสาววัชรภรณ์ รัตนโกเศศ จันทระเจริญ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓. นางสาวสุรภา ศรีเมือง	นิติกรชำนาญการ

สำนักการประชุม

นายพุดพิพันธ์ อภิไชยวาทย์	นิติกรปฏิบัติการ

สำนักวิชาการ

๑. นายโชคสุข กรกิตติชัย	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๒. นายแดนชัย ไชวเศษ	นิติกรชำนาญการ

ผู้ติดตามกรรมการ

๑. นายदनัยภัท โภควณิช	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๒. นายศิริรัช ศรีชุมแสง	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๓. นายธนบดี ภาคพิชัย	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๔. พันเอก ประภัทร์ ล้อมสมบูรณ์	ผู้ติดตาม พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ
๕. นายยุทธนากรณ์ ผมหอม	ผู้ติดตาม ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช
๖. นายชานนทร์ บุญรัชกุล	ผู้ติดตาม นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์
๗. นายราเชนทร์ เหลืองอ่อน	ผู้ติดตาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์
๘. นางสาวอรอุมา วรแสน	ผู้ติดตาม นายประชา เดรัตน์
๙. นางสาวธันยนันท์ จันทรทรงพล	ผู้ติดตาม รองศาสตราจารย์นริวรรณ จินตกานนท์
๑๐. นางสาวชัชชรีย์ จิตติพงศ์	ผู้ติดตาม นางสาวสุภัทรา นาคะผิว
๑๑. นางสาวธีรดา ศุภะพงษ์	ผู้ติดตาม นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์
๑๒. นายจรัญ ยุพจันทร์	ผู้ติดตาม นายมีชัย วีระไวทยะ
๑๓. นายพรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย	ผู้ติดตาม รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๑๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติให้เลื่อนการรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๓ วันศุกร์ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๘ และ ครั้งที่ ๓๔ วันจันทร์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ ออกไปก่อน

ระเบียบวาระที่ ๓ พิจารณาร่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนุญเป็นรายมาตรา (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว)

ที่ประชุมคณะกรรมการได้เริ่มพิจารณาร่างรัฐธรรมนุญต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มที่ ภาค ๓ นิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนุญ มาตรา (๓/๑/๒) ๒ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา (๓/๑/๒) ๒

รอกการพิจารณา

“มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนุญคณะหนึ่ง ประกอบด้วย กรรมการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหนึ่งคน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดหนึ่งคน

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร ที่มีสมาชิกในสังกัดของตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หนึ่งคน และเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกในสังกัดของตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หนึ่งคน

(๓) คณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และคณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

(๔) คณบดีคณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และคณบดีคณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกโดยสมาชิกวุฒิสภา

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๑) (๒) และ (๕) ต้องไม่เป็นผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ

กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง จะเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มิได้

ในกรณีที่ไม้อาจสรรหากรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้ครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด หากกรรมการสรรหาที่สรรหามาได้นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีกรรมการที่มาจากประเภทต่างๆ ไม่น้อยกว่าสี่ประเภท ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ แต่หากสรรหากรรมการสรรหาได้น้อยกว่านั้น ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนสามคน และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจำนวนสามคน เป็นกรรมการสรรหา และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวเลือกผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคนเพื่อเป็นประธานกรรมการสรรหา และให้บุคคลดังกล่าวเป็นคณะกรรมการสรรหาแทน”

ประเด็นความเห็นข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมาธิการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชน ที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่นๆ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ (ไม่มี)

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ไม่มี)

พรรคการเมือง (ไม่มี)

ประชาชน เล่มที่ ๕ หน้าที่ ๘๔ ลำดับที่ ๖ (๓)

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ศาสตราจารย์พิเศษประสพสุข บุญเดช ประธานที่ปรึกษากรรมาธิการ ขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญมาตรา (๓/๒/๑) ๒ (๑) (๓) (๔) เป็นดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคณะหนึ่ง ประกอบด้วย กรรมการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน สอง ~~สี่~~ คน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา หนึ่ง ~~สอง~~ คน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด หนึ่ง ~~สอง~~ คน

(๓) คณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งเลือกที่ตนเองจำนวนหนึ่งคน และคณบดีคณะนิติศาสตร์ในและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

(๔) คณบดีคณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งเลือกที่ตนเองจำนวนหนึ่งคน และคณบดีคณะรัฐศาสตร์ในและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

เหตุผล เพื่อให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่แท้จริง และมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง

- การขอแก้ไขในร่าง (๓) และ (๔) เนื่องจากหากกำหนดตามร่างที่คณะกรรมการสิทธิการเสนอ สัดส่วนของกรรมการสรรหาจะไม่มีกระจาย ซึ่งสัดส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากคณบดีทั้งหมด ๔ คน แล้ว ดังนั้น จึงอยากให้มีการกระจายไปสาขาอื่น

- สำหรับการเสนอจำนวนกรรมการสรรหาตาม (๑) ให้มีสัดส่วน ๔ คน เนื่องจากเป็นการคัดเลือก จากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุด จะทำให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่แท้จริง และมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง ประกอบกับได้มีการกำหนดห้ามมิให้ผู้พิพากษาหรือตุลาการเป็น กรรมการสรรหา

นายกฤต ไกรจิตติ กรรมการสิทธิการ ขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญมาตรา (๓/๑/๒) ๒ เป็นดังนี้
มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา (๓/๑/๒) ๑ (๓) และ (๔) ประกอบด้วย

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒีสองคนซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหนึ่งคน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองหนึ่งคน

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒีสองคนซึ่งเลือกโดยที่ประชุมวุฒิสภา

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒีสองคนซึ่งเลือกโดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒีสองคนซึ่งเลือกโดยคณะรัฐมนตรี

เหตุผล

๑. เพื่อให้อำนาจอธิปไตยทั้งสามอำนาจเป็นผู้เลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

๒. ตัดคณบดีนิติศาสตร์และคณบดีรัฐศาสตร์ออก เพราะไม่ได้เป็นตัวแทนสามอำนาจ และเป็น ตำแหน่งบริหารไม่ใช่วิชาการแต่หากมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายหรือรัฐศาสตร์ก็ควรไปสมัครเป็นตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญมากกว่ามาเป็นผู้สรรหา และตัดออกตามหลักการที่จะไม่ย้อนกลับไปใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

๓. ตัดสมาชิกวุฒิสภาออก เพราะมีบัญญัติอยู่ในหมวดการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐแล้ว

๔. การแต่งตั้งตุลาการควรได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาซึ่งมีสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทน ประชาชนด้วย

พลเอก ยอดยุทธ บุญญาธิการ กรรมการสิทธิการ ขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญมาตรา (๓/๑/๒) ๒ เป็นดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคณะหนึ่ง ประกอบด้วย กรรมการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหนึ่งคน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดหนึ่งคน

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยพรรคการเมืองและที่สภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกในสังกัดของตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีฝ่ายค้าน หนึ่งคน และเลือกโดยพรรค

เป็นเรื่องของคุณธรรม หลักธรรมาภิบาล และในกรณีที่มีกรรมการสรรหาไม่ครบ โอกาสที่จะเกิดกรณีดังกล่าวมีน้อยมาก และหากมีกรรมการสรรหาไม่ครบก็ต้องสรรหาให้ครบ

ดังนั้น จึงควรนำหลักการในรายละเอียดของความในวรรคสามและวรรคสี่ไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ที่ปรึกษาและโฆษกกรรมการ ขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา (๓/๒/๑) ๒ (๑) (๒) และมาตรา (๓/๒/๑) ๒ วรรคสาม เป็นดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคณะหนึ่งทำหน้าที่สรรหา และคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา (๓/๑/๒) ๑ ใน (๓) และ (๔) ประกอบด้วย กรรมการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน สองสี่คน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา หนึ่งสองคน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด หนึ่งสองคน

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน สองสี่คน ซึ่งเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกในสังกัดของตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หนึ่งสองคน และเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกในสังกัดของตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หนึ่งสองคน”

“กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง จะเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มิได้ในวาระเดียวกันมิได้ และให้ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา”

เหตุผล เนื่องจากได้รับความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง กระบวนการยุติธรรมในเรื่องต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ ในเรื่องนี้เห็นว่า สำนักงานศาลยุติธรรมมีบทบาทหน้าที่หลักในการพิจารณาคดีทั้งปวง จึงต้องธำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด การที่ศาลยุติธรรมได้รับมอบหมายให้เข้าไปมีบทบาทในการสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ สืบเนื่องจากความเชื่อถือในเรื่องความเป็นกลางและโปร่งใสที่สังคมมีต่อศาลยุติธรรม ถึงกระนั้นก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการวางบทบาทให้ศาลยุติธรรมต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสรรหาบุคคลมาดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ย่อมทำให้ศาลยุติธรรมถูกโยงเกี่ยวข้องกับการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อภาพลักษณ์ความเป็นกลางของศาลยุติธรรม อันกระทบต่อความเชื่อมั่นศรัทธาที่สังคมมีต่อระบบยุติธรรมของประเทศ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ไม่ควรกำหนดให้ศาลยุติธรรมตลอดจนผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมมีบทบาทหน้าที่ในการสรรหาบุคคลในตำแหน่งต่างๆ หรือกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอีกต่อไป

- การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใน (๓) (๔) ยังขาดการถ่วงดุลที่เหมาะสม ซึ่งเมื่อพิจารณากรรมการสรรหาที่มาจาก (๓) รวมกับ (๔) แล้ว มีจำนวนถึง ๔ คน แต่มีจำนวนกรรมการสรรหาที่มาจากกรรมการสรรหาตาม (๑) เพียง ๒ คน และมีจำนวนกรรมการสรรหาที่มาจากกรรมการสรรหาตาม (๒) จำนวน ๒ คน ดังนั้น จึงเห็นว่าสัดส่วนยังไม่มีความสมดุล จึงขอปรับแก้ใน (๑) ให้มี

จำนวน ๔ คน ซึ่งมาจากการคัดเลือกของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และศาลปกครอง สำหรับกลุ่มที่สอง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๔ คน มาจากคณะรัฐมนตรี ๒ คน และพรรคการเมืองที่ไม่สังกัดคณะรัฐมนตรี ๒ คน

- สำหรับเหตุผลในการขอแก้ไขความในวรรคสาม เนื่องจากตามร่างที่ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการเสนอมา ยังไม่มีความชัดเจน “กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง จะเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มิได้” ซึ่งการบัญญัติในลักษณะนี้เท่ากับว่าในอนาคตก็ไม่สามารถสมัครเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้เลย จึงเห็นควรให้เพิ่มความว่า “...ในขณะเดียวกัน มิได้” เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

- ตามร่างเดิมของฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการไม่ได้มีการกำหนดผู้ทำหน้าที่ว่าใครจะเป็นประธานคณะกรรมการสรรหา ดังนั้น จึงขอเพิ่มความว่า “และให้ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา” ซึ่งหลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้หลายเรื่องในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- การเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น มีวัตถุประสงค์ให้ทำหน้าที่ในการตัดสินวินิจฉัยชี้ขาด และคุ้มครองสิทธิของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ ดังนั้น บุคคลที่จะเข้ามาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ในปริมณฑลของความรู้ในชุมชนวิชาการทางนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ ซึ่งสามารถนำความรู้ดังกล่าวมาเป็นหลักในการวินิจฉัย ส่วนการกำหนดสัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มาจากส่วนสังคมศาสตร์ด้านอื่นนั้น เนื่องจากจะทำให้มีมิติในการพิจารณาอย่างรอบด้าน ดังนั้น การคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในทางกฎหมาย เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดให้สอดคล้องกับหลักวิชาการที่มีคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้

- การเลือกคณะกรรมการสรรหาย่อมแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสรรหาจะเลือกบุคคลประเภทใดมาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่ควรให้ฝ่ายการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องเข้ามาเป็นคณะกรรมการสรรหา ซึ่งอาจทำให้เกิดมีอคติในการลงมติเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

นางฉวีลาตี บุรีกุล กรรมการสิทธิฯ ขอเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญมาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๒) (๓) (๔) และ (๕) เป็นดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคณะหนึ่ง ประกอบด้วย กรรมการประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิเลือกกันเองโดยพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายรัฐบาลและพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายค้าน
หนึ่งคน

(๓) คณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนหนึ่งคน

(๔) คณบดีคณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกโดยสภาพลเมือง”

เหตุผล

- เสนอให้มีกรรมการสรรหาที่มาจากคัดเลือกจากสภาพลเมือง

- ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดสัดส่วนกรรมการสรรหาใน (๓) (๔) ซึ่งเห็นว่าเป็นการกำหนดสัดส่วนที่มากเกินไป ดังนั้น ควรกำหนดให้มีเพียงสัดส่วนของคณบดีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชนสามารถเลือกกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานิติศาสตร์ได้เพียงหนึ่งคน และคณบดีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชนสามารถเลือกกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขารัฐศาสตร์ได้เพียงหนึ่งคน และควรไปเพิ่มจำนวนกรรมการสรรหาในสัดส่วน (๑) ให้มีจำนวนมากขึ้นน่าจะเหมาะสมมากกว่า

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการได้ชี้แจงเหตุผลประกอบการร่างมาตรา (๓/๑/๑) ๒ ในประเด็นการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีรูปแบบการได้มาอยู่ ๓ รูปแบบ ประมุขของฝ่ายบริหารเป็นผู้เสนอชื่อตุลาการ ให้พรรคการเมืองเป็นผู้เสนอ โดยให้แต่ละอำนาจเสนอมารวมกัน ๓ รูปแบบ ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้ จึงต้องให้มีคณะกรรมการสรรหา ซึ่งการได้มาซึ่งคณะกรรมการสรรหามี ๒ รูปแบบ คือ

๑. รูปแบบของคณะกรรมการสรรหาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ซึ่งทำให้พรรคการเมืองมีบทบาทเป็นอย่างมาก

๒. รูปแบบของคณะกรรมการสรรหาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ประธานศาลและองค์กรอิสระมีบทบาทมากในการเป็นกรรมการสรรหา

ซึ่งทั้ง ๒ รูปแบบไม่มีความสมดุล จึงต้องมีการสร้างรูปแบบการได้มาซึ่งคณะกรรมการสรรหาในรูปแบบใหม่ โดยให้ความหลากหลายของที่มาคณะกรรมการสรรหา

หลักการของร่างมาตรา ๒ พยายามไม่ให้ศาลเข้ามามีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ตามร่างมาตรา ๒ จึงไม่กำหนดให้ประธานศาลเข้ามาเป็นกรรมการสรรหา และเมื่อพิจารณาความใน (๑) และ (๒) เป็นการบัญญัติไว้เพียงการให้อำนาจที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา หรือที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดมีสิทธิเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามาเป็นกรรมการสรรหาเท่านั้น และผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้ามาเป็นกรรมการสรรหาจะต้องไม่เป็นผู้พิพากษาหรือเคยเป็นผู้พิพากษา เพื่อให้เกิดระยะห่างระหว่างศาลกับองค์กรตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หลักการของร่างมาตรา (๓/๑/๒) ๒ กรรมการสรรหา ๙ คน ประกอบด้วย

(๑) มาจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกมา ๑ คน ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกมา ๑ คน

(๒) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกในสังกัดของตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และมาจากการคัดเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองในฝ่ายค้าน

(๓) เป็นสายวิชาการ มาจากคณบดีสาขานิติศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐคัดเลือกเอง หนึ่งคน และสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนคัดเลือกเอง หนึ่งคน

(๔) เป็นสายวิชาการ มาจากคณบดีสาขารัฐศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐคัดเลือกเอง หนึ่งคน และสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนคัดเลือกเอง หนึ่งคน

(๕) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากสมาชิกคุณธรรม หนึ่งคน

ความในวรรคสอง เป็นบทบัญญัติเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการ โดยกำหนดให้ไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีในศาลรัฐธรรมนูญ

ความในวรรคท้าย ได้นำเอาหลักการของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐๖ วรรคสอง มาบัญญัติไว้เป็นหลักเกณฑ์ไว้สำหรับแก้ปัญหา ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินการสรรหาคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม เช่น องค์ประกอบไม่ครบ และเป็นแนวทางที่จะปิดช่องว่างของกฎหมายในกรณีที่เกิดปัญหาดังกล่าว

จากนั้น กรรมการได้แสดงความเห็นดังต่อไปนี้

- พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ที่ปรึกษาและโฆษกกรรมการ เสนอให้เพิ่มอนุมาตรา (๒/๑) ของ มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ความเป็นดังนี้

“(๒/๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยคณะรัฐมนตรี”

ซึ่งจะทำให้มีกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการสรรหาครบถ้วน โดยมาจากอำนาจอธิปไตยทั้ง ๓ อำนาจ

มีกรรมการบางท่านไม่เห็นด้วยกับการให้คณะรัฐมนตรีเลือกกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ตาม (๓) เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเป็นศาลการเมืองมีหน้าที่ต้องไปวินิจฉัยการดำรงตำแหน่งของนักการเมือง อาจไม่มีความเหมาะสมเรื่องการถ่วงดุลอำนาจ จึงไม่ควรให้ฝ่ายบริหารมีส่วนเข้าไปเลือกฝ่ายตุลาการ และวุฒิสภาก็ไม่มีสิทธิคัดเลือกกรรมการสรรหาเนื่องจากผลสุดท้ายวุฒิสภาก็เป็นผู้ลงมติเห็นชอบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- กรรมการได้แสดงความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่มีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นต้นมาจะมีความเป็นการเมืองสูง เนื่องจากมีตัวแทนของ ครม. และพรรคการเมืองมากจึงทำให้การลงมติในการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดนแทรกแซงเพราะต้องรอสัญญาณจากฝั่งรัฐบาลว่าต้องการให้ผลการสรรหาออกมาในรูปแบบใด จึงทำให้ไม่เป็นอิสระในการสรรหาเท่าที่ควร ดังนั้น ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงมีการแก้ไขสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมโดยมีตัวแทนจากองค์กรศาลเข้ามามากขึ้น แต่ทำให้เกิดมีการวิพากษ์วิจารณ์ไปในอีกรูปแบบหนึ่งและการยกร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ก็ได้มีการกำหนดสัดส่วนใหม่อีกครั้งเพื่อให้เป็นกลางและโปร่งใสขึ้น และการกำหนดหลักเกณฑ์ที่มาของคณะกรรมการสรรหาในครั้งนี้เห็นว่า

มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๑) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๔ คน เลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ๒ คน และที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง ๒ คน และกรรมการดังกล่าวต้องไม่เป็นตุลาการนั้น ก็มีความเหมาะสม

มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๒) ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒ คน เลือก โดยพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ฝ่ายรัฐบาล ๑ คน และฝ่ายค้าน ๑ คน ก็มีความเหมาะสม เพราะถือว่าเป็นตัวแทนจากฝ่ายการเมืองควรเข้ามา มีส่วนร่วมอยู่แล้ว

มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๒/๑) ที่มีการเสนอเพิ่มเติมให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๒ คน เลือกโดย คณะรัฐมนตรีนั้น เห็นว่าไม่เหมาะสมเพราะสามารถแทรกแซงการเลือกกรรมการสรรหาได้และเป็นการเพิ่ม สัดส่วนของฝ่ายรัฐบาล

มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๓) และ (๔) ที่ให้คณะบดีคณะนิติศาสตร์ และคณบดีคณะรัฐศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเลือกกันเองนั้น เห็นว่า ในทางปฏิบัติจะเกิดปัญหาเพราะ ผลการเลือกจะได้ ตัวแทนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเสียส่วนใหญ่ เพราะมีจำนวนที่มากกว่าสถาบันอื่น และคณบดีจาก สถาบันอุดมศึกษาเอกชนนี้เห็นว่าจะไม่เหมาะสมเนื่องจากส่วนใหญ่จะเป็นนักธุรกิจหรือผู้บริหารจากภาคเอกชน และมาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑ คน เลือกโดยสมาชิกวุฒิสภา นั้น เห็นด้วยหาก สามารถจัดตั้งองค์กรนี้ให้ขึ้นมาได้อย่างเป็นรูปธรรมจริง

- กรรมาธิการเสนอให้แก้ไข “(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกโดยสมาชิกวุฒิสภา” โดยการ ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่เสนอชื่อของบุคคลที่มีความเหมาะสมหรือมีความสมัครใจจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วให้สมาชิกวุฒิสภาแต่ละจังหวัด เลือกสรรกันเองได้ ๗๗ คน แล้วให้สมาชิกวุฒิสภาส่วนกลางเป็นผู้คัดสรร ผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่ง

- กรรมาธิการขอแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้ “มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา (๓/๑/๒) ๑ (๓) และ (๔) คณะหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐๖ และให้เพิ่มประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านใน สภาผู้แทนราษฎรเข้าเป็นคณะกรรมการสรรหาด้วย

ประธานกรรมาธิการได้กล่าวว่าการเพิ่มประธานสภาผู้แทนราษฎรในคณะกรรมการสรรหาจะมีผลให้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานคณะกรรมการสรรหา และจะมีผลในทางปฏิบัติที่อาจมีการแทรกแซง จากฝ่ายการเมืองได้และบทบัญญัติมาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๒/๑) เป็นการเพิ่มสัดส่วนของกรรมการสรรหาตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนของรัฐบาลเป็นสามคน เมื่อร่วมกับ (๓/๑/๒) ๒ (๒)

- กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า บทบัญญัติใน (๓/๑/๒) ๒ (๒/๑) นี้ ศาลมีการเพิ่มกรรมการสรรหา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนผู้แทนจากฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

- กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า ขอให้หาเหตุผลในการอภิปรายของกรรมาธิการเกี่ยวกับเรื่อง หลักเกณฑ์ในการกำหนดที่มาของคณะกรรมการสรรหาไปบันทึกในเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ สปช และ สนช. ได้ทราบ

ประธานกรรมาธิการได้กล่าวว่า ในรายงานการประชุมคณะกรรมาธิการจะมีการบันทึกประเด็น การอภิปรายและข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการทั้งหมด แต่ในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญนั้นจะบันทึกหลัก และอธิบายเหตุผลในมาตรา เพื่อใช้ในการตีความรายมาตราเพื่อให้ความชัดเจนขึ้น และหากกรรมาธิการคน

โดยประสงค์จะให้ความเห็นหรือประเด็นในการอภิปรายของตนปรากฏในองค์กรหรือบุคคลภายนอกได้ทราบ ก็เป็นเรื่องของกรรมาธิการแต่ละคนที่จะต้องนำไปเผยแพร่เป็นการส่วนตัว เนื่องจากคณะกรรมการไม่มีหน้าที่ในการนำความเห็นหรือประเด็นในการอภิปรายของกรรมาธิการไปเผยแพร่ให้องค์กรหรือบุคคลภายนอก รับทราบ

- กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า บทบัญญัติใน (๓/๑/๒) ๒ (๓) และ (๔) สัดส่วนและจำนวนตัวแทนของคณบดีในสถาบันศึกษาควรคงไว้ตามเดิม เนื่องจากหากตัดผู้แทนในส่วนนี้ออกจะทำให้สัดส่วนกรรมการสรรหาจะมาจากศาลส่วนใหญ่จะไม่เกิดความสมดุลและถ่วงดุลกัน

- กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า ในมาตรา (๓/๑/๑) ๒ (๓) และ (๔) การบัญญัติให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนซึ่งเลือกโดยคณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนซึ่งเลือกโดยคณบดีคณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษานั้น ถูกต้องแล้วเนื่องจากไม่ให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในการเลือกผู้แทนในสัดส่วนนี้ ทั้งยังไม่เป็นการแบ่งแยกระหว่างภาครัฐและเอกชน ทั้งยังเป็นการคงไว้ของตัวแทนภาควิชาการในการเป็นกรรมการสรรหาด้วย

- กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า มาตรา (๓/๑/๑) ๒ (๓) และ (๔) เห็นว่า คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือคณบดีคณะรัฐศาสตร์ไม่ได้เป็นตัวแทน หรือมีความยึดโยงกับประชาชน ซึ่งบุคคลในส่วนนั้นควรสมัครรับเลือกเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมากกว่าเป็นกรรมการสรรหา

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า เพื่อต้องการให้กรรมการสรรหาที่มีผู้แทนจากภาควิชาการเข้ามาและได้มีการแก้ไขจากคณบดีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความเหมาะสมและมีความหมายที่ตรงตามเจตนารมณ์แล้ว

- กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า ประเด็นการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา (๓/๑/๒) ๒ เพื่อไปทำหน้าที่กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ต้องพิจารณาให้มีความรอบคอบเพราะจะต้องได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถจริง ๆ เพื่อไปเป็นกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า ขอแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๔) คณบดีคณะรัฐศาสตร์หรือการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันอุดมศึกษา...” เพื่อให้มีความสอดคล้องกับมาตรา (๓/๑/๒) ๑ (๔) และหมายความรวมถึงรัฐประศาสนศาสตร์ด้วย

- กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๔) คณบดีคณะรัฐศาสตร์นั้นให้หมายความรวมถึงคณะรัฐประศาสนศาสตร์ด้วย และเป็นคำที่มีความหมายกว้างและครอบคลุมในเรื่องรัฐศาสตร์อยู่แล้ว

กรรมาธิการแสดงความเห็นว่า มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) “ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกโดยสมาชิกศาลเมือง” จะมีความหมายที่สอดคล้องกับตัวแทนประชาชนมากกว่า

ประธานกรรมาธิการได้กล่าวว่า มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) “ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคนซึ่งเลือกโดยสมาชิกศาลเมืองตามที่มีการเสนอนั้นจะมีความยุ่งยากและซับซ้อนในการเลือกผู้แทนในส่วนนี้และยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ ทั้งยังใช้เวลานานในการเลือกผู้แทนในส่วนนี้ เพราะสมาชิกศาลเมือง มี ๗๗ จังหวัด ทั่วประเทศ

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ถ้าหากมีการตั้งสมัชชาพลเมือง มีทุกจังหวัด เพราะมีเวทีที่กลุ่มประชาสังคม พลเมือง ชุมชน มาทำงานร่วมกันก็มีความเหมาะสม ส่วนการเลือกตัวแทนอาจดำเนินการโดยการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ โดยคณะกรรมการนี้จะตั้งจากคณะกรรมการปฏิรูป ซึ่งมีกลไกส่วนกลางอยู่ชุดหนึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขา ในการดำเนินงานของสมัชชาพลเมือง โดยเปิดโอกาสให้คนมาสมัครหรือให้สมัชชาพลเมืองเสนอชื่อ เมื่อได้รายชื่อมาก็ให้มีการพิจารณาคัดเลือกให้เหลือจำนวนหนึ่ง เพื่อไปให้สมัชชาพลเมืองประจำจังหวัดให้มีการประชุมพิจารณา กันแล้ว เลือกกันในแต่ละจังหวัดเพื่อเป็นตัวแทนหนึ่งคนส่งรายชื่อให้ส่วนกลางพิจารณาเพื่อเป็นตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคน กรณีนี้เป็นการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อสมัชชาพลเมืองแต่ละจังหวัดให้ความเห็นในรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพียงหนึ่งคน เพื่อเป็นกรรมการสรรหาศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งยังเป็นการเชื่อมโยงกับภาคประชาชนทำให้ศาลรัฐธรรมนูญมีความเข้มแข็ง เพราะตัวแทนที่ไปเป็นกรรมการสรรหานี้มีที่มาจากฐานของประชาชนอย่างแท้จริง

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ขณะนี้กำลังพิจารณาบุคคลที่กำลังจะไปทำหน้าที่คณะกรรมการสรรหา เห็นว่า การตั้งกรรมการสรรหาแล้วต้องไปตั้งกรรมการสรรหาอีกจะทำให้เกิดความยุ่งยากและเป็นมูลเหตุในการฟ้องร้องกันไม่จบ ดังนั้น การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรานี้ควรมีตัวบุคคลในประเภทต่าง ๆ ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดและให้มีการเลือกกันให้เหลือจำนวนตามที่กำหนดในแต่ละประเภทเพื่อมาเป็นกรรมการสรรหา เช่น มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยคณบดี คณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นั้น ให้เลือกกันเองเหลือ ๑ คน หรือกรณีสมัชชาคุณธรรมให้เลือกกันในสมัชชาคุณธรรมเลือกกันเองเหลือ ๑ คน มาเป็นกรรมการสรรหา ซึ่งหากต้องมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อเลือกกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไปทำหน้าที่เลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่ง วิธีนี้จะเป็นการสรรหาซ้ำ ๒ ครั้ง เช่น สมัชชาพลเมือง ซึ่งมีจำนวนหลายจังหวัดนั้น เห็นว่า ควรใช้วิธีสุ่มให้แต่ละองค์กรเลือกกันเองและส่งรายชื่อเพื่อเป็นกรรมการสรรหาตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า สมัชชาพลเมืองไม่จำเป็นต้องมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จะมาร่วมสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือหากจะมีก็ไม่ควรมีถึง ๓ คนทั้งสมัชชาพลเมืองยังไม่มีการจัดตั้งที่เป็นรูปธรรม และเห็นว่าควรให้สมัชชาพลเมืองมีอำนาจตรวจสอบในเชิงทางการเมืองจะเป็นประโยชน์กว่า และมาตรานี้เป็นการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อมาเป็นกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น จึงไม่ควรให้มีความซับซ้อนในการดำเนินการ

ประธานกรรมการ ได้เสนอให้ตัดความใน มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕)

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า กระบวนการในการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างสมัชชาพลเมืองนี้ แม้จะเห็นว่าจะมีความยุ่งยากซับซ้อน แต่กระบวนการดังกล่าวจะทำให้ประชาชนตื่นตัวในการมีส่วนร่วม

ประธานกรรมการกล่าวว่า เห็นด้วยกับการให้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนจากสมัชชาพลเมือง แต่การเลือกกรรมการสรรหาเพื่อมาเป็นกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้นจะสิ้นเปลือง

งบประมาณและยังใช้เวลานานกว่าจะสรรหากรรมการเพื่อมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยที่จะให้มีตัวแทนประชาชนจากสมัชชาพลเมืองมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แต่ตัวแทนจากสมัชชาพลเมืองอาจไม่ใช่ผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้ เช่น สื่อมวลชน ประชาชนชาวบ้าน ดังนั้น ควรแก้ไขคำว่า “ผู้ทรงคุณวุฒิ” เป็น “ตัวแทน” จะมีความเหมาะสมกว่า

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ในหลักการนั้น ควรให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่การกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกตัวแทนภาคประชาชนเพื่อมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นั้นเป็นเรื่องที่ต้องกำหนดเพื่อให้มีความง่ายในการมีตัวแทนจากภาคประชาชนต่อไป

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า สมัชชาพลเมืองนั้น มีความสำคัญที่ต้องการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนรวม แต่ไม่ควรให้สมัชชาพลเมืองเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรอื่นมากมายโดยไม่จำเป็นและการที่จะให้ประชาชนมีความยึดโยงกับองค์กรศาลนั้น มีอีกหลายช่องทางที่สามารถทำได้เห็นว่าควรตัดมาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) ออก

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับการตัดมาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) เพราะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ปัจจุบันมีการวิจารณ์ว่าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้นไม่มีมาตรฐาน แต่ในทางปฏิบัตินั้นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนต้องทำคำวินิจฉัยส่วนตนเมื่อทำคำวินิจฉัยส่วนตัวเสร็จแล้ว จึงเข้าสู่ที่ประชุมแล้วคำวินิจฉัยส่วนตนนี้จะต้องนำลงในราชกิจจานุเบกษา หากผู้ที่ไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจะปฏิบัติหน้าที่ลำบากในการตีความกฎหมาย เพราะไม่เข้าใจในหลักกฎหมาย มือคิดและทำตามอำเภอใจ และการที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญสง่างามเหมือนกับศาลรัฐธรรมนูญในต่างประเทศนั้น การเลือกกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้ได้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีคุณภาพ ถ้ากระบวนการในการเลือกเพื่อจะมาเป็นกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีความซับซ้อนและมีการฟ้องร้องถึงความชอบด้านกฎหมายในการเลือกกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแล้วจะมีผลถึงการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่า มีความชอบหรือไม่และจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

- กรรมการแสดงความคิดเห็นว่า มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) คำว่า “สมัชชาคุณธรรม” มีความเหมาะสมแล้ว เพราะคำว่า “สมัชชาพลเมือง” จะมีปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะจะใช้เวลานานในการเลือกตั้งตัวแทนสมัชชาพลเมือง และจะทำให้กระบวนการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีความล่าช้าตามไปด้วย แต่หากให้แก้ไขเป็น “สมัชชาพลเมือง” ก็ควรมีการพิจารณาถึงโครงสร้างในการทำงานของสมัชชาพลเมืองให้มีความชัดเจนก่อน เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ องค์กรก็ตาม หากความเห็นของคณะกรรมการไม่เป็นที่ยึดว่า สมัชชาพลเมืองจะเลือกตัวแทนมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอย่างไร ก็เห็นควรตัดมาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) ออก

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) การกำหนดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาชิกคุณธรรมก็เพื่อให้ทำหน้าที่พิจารณาด้านคุณธรรมในการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นกรอบความคิดในการตั้งสมาชิกคุณธรรมนั้น จึงมิได้เกี่ยวพันหรือสัมพันธ์กับสมาชิกชาพลเมือง แต่ต้องการให้เป็นองค์กรที่มีสัญลักษณ์ในเชิงคุณธรรม จริยธรรมมากกว่า ถ้ามีการตัดมาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) ออกจะทำให้จำนวนของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีจำนวน ๑๐ คน ดังนั้น จะต้องมีการปรับสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิในด้านอื่น เพื่อให้จำนวนของคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นจำนวนคี่ เพื่อไม่ให้มีผลต่อการลงมติของคณะสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

- กรรมการธิการขอแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้ “มาตรา (๓/๑/๒) ๒ (๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมของสมาชิกคุณธรรม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตัวแทนสมาชิกชาพลเมือง” เนื่องจากต้องการให้มีตัวแทนจากภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ประธานกรรมการธิการกล่าวว่า ผู้ที่เคยเป็นผู้พิพากษาตุลาการและคณะบดี เมื่อพ้นจากตำแหน่งไปแล้วไม่ควรถูกตัดสิทธิ เพราะมาตรา (๓/๑/๒) ๒ วรรคที่สาม เป็นการห้ามกรรมการสรรหาชุดนี้เท่านั้น ที่ห้ามเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แต่ไม่ห้ามเป็นกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดหน้าและให้แก้ไขเพิ่มเติมเป็น

“มาตรา (๓/๑/๒) วรรคสาม กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง จะเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มิได้ และให้ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา”

ส่วนบทบัญญัติในวรรคที่สี่ เป็นการแก้ไขปัญหา เมื่อเกิดเหตุการณ์ยุบสภาแล้วไม่มีพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ฝ่ายค้าน และรัฐบาล หรือเมื่อเกิดปัญหาการยุบควมรวมพรรคทำให้ขาดองค์ประกอบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงไม่สามารถมีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ และถ้ากรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ แล้วไม่น้อยกว่า ๔ ประเภท และสามารถแก้ปัญหาโดยให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน ที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐

- กรรมการธิการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดเฉพาะจำนวนกรรมการสรรหาไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของจำนวนกรรมการทั้งหมด ส่วนประเภทต่าง ๆ ไม่ควรบัญญัติ เพราะทำให้มีรายละเอียดที่มากเกินไป

ประธานกรรมการธิการกล่าวว่า ถ้าไม่เขียนประเภทไว้จะมีนักกฎหมายตีความว่า องค์ประกอบต้องคู่ทุกประเภทให้ครบ ดังนั้น จึงต้องมีการแยกองค์ประกอบกับองค์ประชุม

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา (๓/๑/๒) ๒ ที่คณะอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเบื้องต้นเป็นผู้เสนอ ดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา (๓/๑/๒) ๑ (๓) และ (๔) คณะหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองสี่คน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหนึ่งสองคน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดหนึ่งสองคน

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกในสังกัดของตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีฝ่ายรัฐบาล หนึ่งคน และเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีสมาชิกในสังกัดของตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีฝ่ายค้าน หนึ่งคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนซึ่งเลือกโดยคณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งเลือกทั้งของรัฐวิสาหกิจหนึ่งคน และคณบดีคณะนิติศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งเลือกทั้งของรัฐวิสาหกิจหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนซึ่งเลือกโดยคณบดีคณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐซึ่งเลือกทั้งของรัฐวิสาหกิจหนึ่งคน และคณบดีคณะรัฐศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนซึ่งเลือกทั้งของรัฐวิสาหกิจหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคน ซึ่งเลือกโดยสมาชิกวุฒิสภา

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๑) (๒) และ (๕) วรรคหนึ่ง ต้องไม่เป็นผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการหรือคณบดี

กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง จะเข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มิได้ และให้ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา

ในกรณีที่ไมอาจสรรหากรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้ครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใด หากกรรมการสรรหาที่สรรหามาได้นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีกรรมการที่มาจากประเภทต่างๆ ไม่น้อยกว่าสี่ประเภท ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ แต่หากสรรหากรรมการสรรหาได้น้อยกว่านั้น ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งมิได้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลฎีกาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน เป็นกรรมการสรรหา และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวเลือกผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคนเพื่อเป็นประธานกรรมการสรรหา และให้บุคคลดังกล่าวเป็นคณะกรรมการสรรหาแทน”

ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติให้การพิจารณาในวรรคหนึ่ง (๕) ของมาตรา (๓/๑/๒) ๒

มาตรา (๓/๑/๒) ๓

มีการแก้ไข

“มาตรา (๓/๑/๒) ๓ ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการสรรหาผู้ซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา (๓/๑/๒) ๑ (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุที่ทำให้ต้องมีการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับ

เลือกนั้นต่อประธานวุฒิสภา ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่

ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกตามวรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบในรายชื่อใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว”

ประเด็นความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ผู้ที่กรรมาธิการเชิญมาให้ความเห็น และประชาชนที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ เสนอให้ฝ่ายบริหาร หรืออื่น ๆ

สภาปฏิรูปแห่งชาติ	(ไม่มี)
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	(ไม่มี)
พรรคการเมือง	(ไม่มี)
ประชาชน	(ไม่มี)

ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมาธิการกล่าวว่า มาตรานี้นำหลักการมาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐๖ มาตรา (๓/๑/๒) ๓ วรรคที่หนึ่ง นำหลักการมาจากมาตรา ๒๐๖ (๑) วรรคสองก็นำมาจากมาตรา ๒๐๖ (๒) แต่เปลี่ยนหลักการ กล่าวคือ หากเดิมตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นด้วยก็ให้ส่งกลับไปที่กรรมการสรรหา ถ้ากรรมการสรรหายืนยันตามมติเดิมก็ให้ส่งกลับไปวุฒิสภา แต่ตามหลักการใหม่ใช้หลักการว่าถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่

กรรมาธิการยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ที่ปรึกษากรรมาธิการและโฆษกกรรมาธิการ ขอแก้ไข ดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๓ ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการสรรหาผู้ซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา (๓/๑/๒) ๑ (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุที่ทำให้ต้องมีการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกนั้นพร้อมความยินยอมของผู้นั้นต่อประธานวุฒิสภา **ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่มีสวทรรทปฏิบัติหน้าที่ได้ ตัวกรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีสวทรรทไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่** มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกตามวรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภา

ไม่เห็นชอบในรายชื่อใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้วิชมัทธิส่งรายชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการ
สรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว

โดยให้เหตุผลว่า

กรณีเพิ่มวรรคแรก เพราะให้มีความชัดเจนขึ้นสำหรับการนำไปปฏิบัติ และให้ใช้คะแนนสองในสาม
เพราะคัดเลือกไปจำนวนพอดีให้วุฒิสภาพิจารณา

กรณีตัดวรรคแรก เพราะซ้ำกับแบบปฏิบัติที่มีอยู่ในมาตรา (๓/๑/๒) ๒ วรรคสี่

กรณีเพิ่มวรรคสอง เพราะเป็นข้อความที่ชัดเจนขึ้นสำหรับการปฏิบัติว่า “เฉพาะรายชื่อที่ไม่
เห็นชอบ”ให้สรรหาใหม่

ประเด็นการพิจารณาของคณะกรรมการ

ประธานกล่าวว่า “ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้” ควรจะต้องเอาไว้

พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช ที่ปรึกษากฎหมายและโฆษกกรรมการ ขอแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๓ ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการสรรหาผู้ซึ่งสมควร
ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา (๓/๑/๒) ๑ (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุที่ทำให้ต้องมีการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับ
เลือกนั้นพร้อมความยินยอมของผู้นั้นต่อประธานวุฒิสภา ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือชี้แนะ
ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้องลงคะแนน
โดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

เนื่องจากการคัดเลือกไปพอดี ในอดีตการสรรหาคัดเลือกไปจำนวนสองเท่าให้วุฒิสภาเลือกหนึ่งเท่า
ดังนั้น การที่คัดเลือกไปพอดีจึงควรจะให้เลือกให้เป็นแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่

มติของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา (๓/๑/๒) ๓ ที่คณะอนุกรรมการยกร่าง
บทบัญญัติรัฐธรรมนูญเบื้องต้นเป็นผู้เสนอ ดังนี้

“มาตรา (๓/๑/๒) ๓ ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการสรรหาผู้ซึ่งสมควร
ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา (๓/๑/๒) ๑ (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุที่ทำให้ต้องมีการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับ
เลือกนั้นพร้อมความยินยอมของผู้นั้นต่อประธานวุฒิสภา ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือชี้แนะ
ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้องลงคะแนน
โดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกตามวรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบในรายชื่อใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เรียกประชุมวุฒิสภา ส่งรายชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ตามที่มีหนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวว่า คณะกรรมาธิการได้ยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อเอาผิดกับอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๐๙ คน และ ๑๑๑ คน ให้มีโทษย้อนหลัง ซึ่งประเด็นดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเรื่องหลักนิติธรรม โดยที่ประชุมได้พิจารณาในประเด็นเรื่องความผิดไม่มีผลย้อนหลังในทางอาญา ซึ่งสื่อมวลชนได้นำหลักการในเรื่องนี้ไปตีความเกี่ยวกับความผิดมีผลย้อนหลังในทางแพ่ง ทางปกครอง และในทางการเมือง ซึ่งโฆษกกรรมาธิการได้แถลงข่าวว่าในเรื่องดังกล่าว คณะกรรมาธิการยังไม่ได้มีการพิจารณา แต่สื่อมวลชนได้นำประเด็นดังกล่าวไปตีความผูกโยงกับกรณีการถอดถอนนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภาและรองประธานรัฐสภา ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่สร้างความสับสนแก่สื่อมวลชนและประชาชน ที่ประชุมเห็นควรให้มีการแถลงข่าวสร้างความเข้าใจแก่สื่อมวลชนว่า คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้มีการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด

๔.๒ นายมานิจ สุขสมจิตร รองประธานกรรมาธิการ คนที่สอง กล่าวว่า มีเสียงสะท้อนจากสื่อมวลชน ประเด็นสื่อมวลชนกับการสร้างความเกลียดชัง (hate speech) ในการเสนอข่าว ซึ่งคณะกรรมาธิการได้มีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวในร่างรัฐธรรมนูญนี้ทั้งหมด ๓ มาตรา และคณะกรรมาธิการได้พิจารณาผ่านไปแล้ว อาจทำให้สื่อมวลชนคิดว่าเป็นการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อจำกัดสิทธิของสื่อมวลชน ซึ่งมีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของสื่อมวลชน ปรากฏอยู่ทั้ง ๓ มาตรา โดยบัญญัติอยู่ในมาตรา (๑/๒/๑) ๑ มาตรา (๑/๒/๒) ๑๔ และมาตรา (๑/๒/๒) ๒๐ ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจะต้องไปออกกฎหมายลูกถึง ๓ ฉบับ ที่มีความแตกต่างกัน ปัจจุบันแม้จะมีประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๙ เรื่องความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาเพื่อรับรองสิทธิในเรื่องดังกล่าวก็ตาม ตลอดจนการนำเสนอข้อเท็จจริงส่วนบุคคลก็อาจถูกดำเนินคดีในความผิดฐานหมิ่นประมาทได้ โดยเฉพาะองค์กรของรัฐที่มีการฟ้องสื่อมวลชนหรือบุคคล ซึ่งการนำเสนอข่าวหรือข้อเท็จจริงถือว่าการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐได้ทางหนึ่ง แต่องค์กรของรัฐกลับฟ้องคดีกับสื่อมวลชนหรือบุคคลเพื่อให้สื่อมวลชนหรือบุคคลหยุดการนำเสนอข่าวหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งการแสดงความคิดเห็นในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน มีกรรมาธิการแสดงความคิดเห็นว่าต้องสอดคล้องตามกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง ในเรื่องการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชน ข้อ ๑๙ และ ๒๐ ดังนั้น หากมีการบัญญัติสิทธิของสื่อมวลชนไว้เพียงมาตราเดียวจะมีความเหมาะสมหรือไม่

คณะกรรมการธิการได้เห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าวจึงเห็นควรให้นำเรื่องสิทธิของสื่อมวลชนและบุคคลขึ้นมาพิจารณาทบทวนใหม่ในประเด็นเรื่องการสร้างความเกลียดชัง (hate speech) และประเด็นการบัญญัติถึงสิทธิของสื่อมวลชนไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งร่างที่พิจารณาผ่านมาแล้วจะปรากฏกระจายอยู่ถึง ๓ มาตรา โดยบัญญัติอยู่ในมาตรา (๑/๒/๑) ๑ มาตรา (๑/๒/๒) ๑๔ และมาตรา (๑/๒/๒) ๒๐ ซึ่งคณะกรรมการธิการจะต้องพิจารณาว่าการบัญญัติในเรื่องดังกล่าวไว้หลายมาตรามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยที่ประชุมจะได้นำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งในวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ ช่วงเช้า

๔.๓ นายมานิจ สุขสมจิตร รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการสื่อสารกับสังคม ขอเสนอตั้งอนุกรรมการเพิ่มเติม คือ นายศิริวัฒน์ วงศ์จารุกร โดยขอตั้งชื่อข้อมติการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๗ วรรคห้า ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามเสนอ

๔.๔ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมครั้งต่อไปในวันพุธที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๔๕ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง
 นิติกรปฏิบัติการ
 นายไพรัช สุทธิเจริญ
 นิติกรปฏิบัติการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการ ๒
 ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์